

X. Kaupunginkirjasto.

Kaupunginkirjaston hallituksen kertomus vuodelta 1915¹⁾ oli seuraavansisältöinen:

Kirjaston hallituksen ovat vuonna 1915 kuten edellisenäkin vuonna muodostaneet vakinaiset jäsenet ylitirehtööri Richard Sievers puheenjohtajana, professori J. N. Reuter varapuheenjohtajana ja lehtori Hugo Bergroth sekä varajäsenet professori Kustavi Grotenfelt, professori Yrjö Hirn ja tohtori A. H. Bergholm. Laitoksen henkilökunnassa on tapahtunut vain se muutos että kirjaston johtokunta nimitti ylimääräisen amanuenssin rouva Ida Tamlanderin tammikuun 18 p:nä vakinaiseksi amanuenssiksi Kallion haaraosastoon.

Vuodelta 1915 on kaupungin kirjastolle tärkeimpänä tapahtumana mainittava se ehdotus, jonka valtuuston työväenopiston tonttikysymystä käsittelemään asettama komitea teki ja joka on antanut toiveita saada onnellisesti ratkaistuksi tuo tärkeä kysymys, miten pääkirjaston tilanahtaus ja muut rakennuksesta johtuvat haitat saadaan poistetuiksi. Ehdotusta, joka tarkoitti, että nykyiseen pääkirjastorakennukseen sijoitettaisiin kirjaston haaraosasto ja työväenopiston ruotsinkielinen osasto, kannattivat sekä kirjaston että työväenopiston johtokunnat, ja jätettiin se lopulla vuotta valtuustolle, joka sen hyväksyi. Uusi pääkirjastotalo on siis täten päätetty rakentaa. Vallitsevat olot ovat tosin päätöksen pikaiselle toteuttamiselle esteeksi, mutta alustaviin toimenpiteisiin voidaan jo nytkin ryhtyä. Näistä on uuden rakennuksen paikan määrääminen erittäin tärkeä. Yleisön etuun ja kirjaston vastaiseen kehitykseen nähden pitäisi kunnallinen keskuskirjasto, jonka tarkoituksena on olla hyödyksi kaikille kaupungin asukkaille ja kaikkien saatavilla, jos mahdollista, sijoittaa kaupungin keskustaana tai likelle sitä jonkin pääliikeväylän varrelle. Muuten tulisi tärkeimmällä kaupunginosalla olemaan käytettävänään vain pienempi haarakirjasto, ja mahdollistahan on että tämäkin työväenopiston laajentuessa karkoitetaan pois Rikhardinkadun talosta ja siirretään johonkin syrjäisempään paikkaan.

¹⁾ Kertomukseen liittyvät taulukkotiedot lainausliikkeestä sekä käynneistä lukusaleissa ovat julkaistuina Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1915.

Päätös sijoittaa eräs kirjaston haaraosastoista ja osa työväenopistoa samaan rakennukseen tuo näköpiiriin mahdollisuuden kirjaston ja työväenopiston yhteistyöstä sivistystarkoituksessa. Työväenopiston suomenkieliselle osastolle on kirjaston johtokunta luovuttanut Kallion kirjastotalolla salin iltakurssien järjestämiseksi syyslukukaudella.

Kuluneena vuonna toimeenpannuista muutoksista ja järjestelyistä mainittakoon seuraavat: Kallion haaraosasto, joka aikaisemmin on kesäkuukausina ollut auki vain kolmena päivänä viikossa, on viime kesänä ollut yleisön käytettävänä kaikkina arkipäivinä, pääkirjaston sanomalehtihuoneet on julkisesti esitetystä pyynnöstä avattu kahta tuntia varhaisemmin kuin ennen, ja sitäpaitsi on pääkaupungin päivälehdissä julkaistu kuukausittain luettelo kirjastoon hankitusta uudesta kirjallisuudesta.

Kirjaston sääntöjen mukaisesti on kirjavarasto inventeerattu. Sen ovat toimittaneet maisterit Yrjö Ruuth, Arne Jörgensen ja Elsa Inberg.

Painoylihallituksen määräyksestä ovat painoasiamiehet vuoden kuluessa panneet takavarikkoon 5 eri teosta, joista kuitenkin yksi on palautettu.

Lainausliike on vuonna 1915 kasvanut siitä huolimatta että kirjasto inventeerauksen takia oli kesäkuun 1 p:stä 15 p:ään suljettuna. Lisäys johtuu etupäässä siitä vahvasta vetovoimasta, joka Kallion uudella kirjastotalolla yhä edelleen näyttää yleisöön olevan.

Pääkirjaston lainausosastot ovat olleet auki joka päivä, paitsi inventeerausaikana, pitkänäperjantaina, juhannusaattona ja juhannuspäivänä, jouluaattona ja joulupäivänä sekä sunnuntaisin kesäkuukausina. Lainauspäiviä oli kaikkiaan 334 (v. 1914 346). Lainausaika oli aikuisten osastoilla arkisin klo 1—3 ja 5—8 i. p., sunnuntaisin ja juhlapäivinä klo 4—7 i. p., sekä lasten ja nuorisonosastolla arkisin klo 1—3 ja 4—7 i. p., sunnuntaisin ja juhlapäivinä klo 4—7 i. p.

Kallion haaraosastossa on lainausliike tapahtunut samoina päivinä kuin pääkirjastossakin. Lainauspäivien lukumäärä on siis 334 (v. 1914 308). Lainausaika on ollut sama kuin ennen, s. o. arkisin klo 12—2 ja 5—8 i. p., sunnuntaisin ja juhlapäivinä klo 4—7 i. p.

Töölön ja Hermannin haaraosastoissa on kirjoja lainattu samoina päivinä kuin pääkirjastossa ja Kallion haaraosastossa, paitsi 16 p:stä kesäk.—31 p:ään elok., jolloin lainattiin vain maanantaisin, keskiviikkoisin ja lauantaisin. Keskiviikkona 23 p:nä kesäk. (juhannusaattona) oli lainausliike keskeytetty. Lainauspäivien luku oli molemmissa haaraosastoissa 302 (v. 1914 308). Lainausaika on kuten edellisenäkin vuonna ollut arkisin klo 5—8 sekä sunnuntaisin ja juhlapäivinä klo 4—7 i. p.

Kaikkiaan lainattiin vuonna 1915 kaikista lainausosastoista 414,460 kirjaa (v. 1914 408,264). Pääkirjastossa oli kirjalainain luku 239,501 (v. 1914 249,524), Kallion haaraosastossa 133,908 (v. 1914 119,781), Töölön haaraosastossa 25,549 (v. 1914 24,436) ja Hermannin haaraosastossa 15,502 (v. 1914 14,523). Pääkirjaston lainoista välitti Kallion haaraosasto 152, Töölön haaraosasto 44 ja Hermannin haaraosasto 22. Kutakin lainauspäivää kohti lainattiin pääkirjastosta 717, Kallion haaraosastosta 401, Töölön haaraosastosta 85 ja Hermannin haaraosastosta 51, yhteensä 1,254 kirjaa; vastaavat luvut vuodelta 1914 ovat 721, 389, 79, 47, 1236. — Pääkirjastosta lainattiin aikuisille 52,425 nid. tietokirjallisuutta ja 98,302 nid. kertomuksia, yhteensä 150,727 nid. (62,93 % lainausliikkeestä; v. 1914 60,26 %) sekä lapsille ja nuorisolle 26,421 nid. tietokirjallisuutta ja 62,353 nid. kertomuksia, yhteensä 88,774 nid. (37,07 %; v. 1914 39,74 %); Kallion haaraosastosta aikuisille 19,922 nid. tietokirjallisuutta ja 32,943 nid. kertomuksia, yhteensä 52,865 nid. (39,48 %; v. 1914 40,08 %) sekä lapsille ja nuorisolle 18,300 nid. tietokirjallisuutta ja 62,743 nid. kertomuksia, yhteensä 81,043 nid. (60,52 %; v. 1914 59,92 %); Töölön haaraosastosta aikuisille 2,509 nid., tietokirjallisuutta ja 8,442 nid. kertomuksia, yhteensä 10,951 nid. (42,86 % v. 1914 40,98 %) sekä lapsille ja nuorisolle 2,909 nid. tietokirjallisuutta ja 11,689 nid. kertomuksia, yhteensä 14,598 nid. (57,14 %; v. 1914 59,02 %); Hermannin haaraosastosta aikuisille 1,312 nid. tietokirjallisuutta ja 3,024 nid. kertomuksia, yhteensä 4,336 nid. (27,97 %; v. 1914 24,83 %) sekä lapsille ja nuorisolle 1,539 nid. tietokirjallisuutta ja 9,627 nid. kertomuksia, yhteensä 11,166 nid. (72,03 %; v. 1914 75,17 %); pääkirjastosta ja haaraosastoista yhteensä aikuisille 76,168 nid. tietokirjallisuutta ja 142,711 nid. kertomuksia, yhteensä 218,879 nid. (52,81 %; v. 1914 51,92 %) sekä lapsille ja nuorisolle 49,169 nid. tietokirjallisuutta ja 146,412 nid. kertomuksia, yhteensä 195,581 nid. (47,19 %; v. 1914 48,08 %). — Pääkirjastosta lainatuista kirjoista olivat suomenkielisiä 118,380 (49,43 %; v. 1914 51,18 %), ruotsin-, tanskan- ja norjankielisiä 118,442 (49,45 %; v. 1914 47,93 %), sekä saksan-, ranskan- ja englanninkielisiä 2,679 (1,12 %; v. 1914 0,89 %); Kallion haaraosastosta suomenkielisiä 103,394 (77,21 %; v. 1914 78,96 %) ja ruotsinkielisiä 30,514 (22,79 %; v. 1914 21,01 %); Töölön haaraosastosta suomenkielisiä 15,023 (58,8 %; v. 1914 64,04 %) ja ruotsinkielisiä 10,526 (41,2 %; v. 1914 35,96 %); Hermannin haaraosastosta suomenkielisiä 8,379 (54,05 %; v. 1914 53,03 %) ja ruotsinkielisiä 7,123 (45,95 %; v. 1914 46,97 %); yhteensä suomenkielisiä 245,176 (59,15 %; v. 1914 60,17 %), ruotsin-, tanskan- ja norjankielisiä 166,605 (40,2 %; v. 1914 39,29 %) sekä saksan-, ranskan- ja englanninkielisiä 2,679 (0,65 %; v. 1914 0,54 %). — Mitenkä lainaus prosenteissa jakautuu kirjavaraston eri osastoille, selviää allaolevasta yhdistelmästä:

	1915	1914
I. Uskontoa	0,64	0,60
II. Historiaa ja elämäkertoja	7,57	7,57
III. Maantietoa, kansatiedettä, matkakuvauksia	5,00	5,19
IV. Romaaneja, kertomuksia ja satuja	69,76	70,19
V. Runoja, näytelmiä, kirjallisuuden-, tieteen- ja taiteenhistoriaa	6,98	6,92
VI. Terveys- ja lääkintäoppia, luonnontiedettä, matematiikkaa ja teknologiaa	4,06	3,84
VII. Oikeus- ja valtiotiedettä, yhteiskunnallisia kysymyksiä ja taloutta	1,50	1,29
VIII. Kieliä	1,28	1,17
IX. Filosofiaa, siveysoppia, kasvatusta, urheilua ja sekalaisia aineita	3,21	3,23

Kirjastosta vuonna 1915 lainatuista kirjoista on 61 vielä palauttamatta; näistä on 40 lainattu pääkirjastosta, 17 Kallion, 2 Töölön ja 2 Hermannin haaraosastosta.

Tammikuun 1 p:stä 1912, jolloin alettiin uusi lainaajien merkintä, on 33,660 henkilöä kirjoittautunut lainaajaksi kirjastoon. Näistä on 5,980 kirjoittautunut vuonna 1915. Kaikkiaan on 18,549 henkilöä lainannut tänä vuonna kirjoja kotiin. Tarkempia tietoja lainaajista antaa seuraava taulukko.

	Suomenkielisiä lainaajia.										Ruotsin		
	Miehiä.			Naisia.			Lapsia ja nuorisoa.				Miehiä.		
	Ruunnillis- työn tekij.	Muita.	Yhteensä.	Ruunnillis- työn tekij.	Muita.	Yhteensä.	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.	Yhteensä.	Ruunnillis- työn tekij.	Muita.	Yhteensä.
Pääkirjasto.....	1,091	1,138	2,229	913	993	1,906	1,253	592	1,845	5,980	1,062	1,259	2,321
Kallion haaraos. ..	822	247	1,069	509	310	819	1,008	701	1,709	3,597	187	82	269
Töölön haaraos. ..	115	22	137	75	37	112	227	104	331	580	74	27	101
Hermannin haaraos.	47	6	53	45	18	63	113	64	177	293	30	12	42
Yhteensä	2,075	1,413	3,488	1,542	1,358	2,900	2,601	1,461	4,062	10,450	1,353	1,380	2,733

Muutokset, joiden alaisena kirjavarasto vuonna 1915 on ollut, käyvät ilmi allaolevasta taulusta:

Kirjallisuus- osastot.	Tammik. 1 p. 1915.			Poistettu vuonna 1915			Tullut lisäksi vuonna 1915.			Lisäys vuonna 1915.			Jouluk. 31 p. 1915.		
	Suomen- kielisiä kirjallisuutta	Ruotsinkiel. (ja ulkom.) kirjallisuutta	Yhteensä.	Suomen- kielisiä kir- jallisuutta	Ruotsinkiel. (ja ulkom.) kirjallisuutta	Yhteensä.	Suomen- kielisiä kir- jallisuutta	Ruotsinkiel. (ja ulkom.) kirjallisuutta	Yhteensä.	Suomen- kielisiä kir- jallisuutta	Ruotsinkiel. (ja ulkom.) kirjallisuutta	Yhteensä.	Suomen- kielisiä kir- jallisuutta	Ruotsinkiel. (ja ulkom.) kirjallisuutta	Yhteensä.
I . . .	1,354	915	2,269	3	2	5	64	73	137	61	71	132	1,415	986	2,401
II . . .	1,976	3,168	5,144	38	25	63	221	206	427	183	181	364	2,159	3,349	5,508
III . .	1,213	1,830	3,043	24	18	42	84	123	207	60	105	165	1,273	1,935	3,208
IV . .	13,615	19,609	33,224	764	1,078	1,842	1,690	1,670	3,360	926	592	1,518	14,541	20,201	34,742
V . . .	3,863	3,517	7,380	47	13	60	437	329	766	390	316	706	4,253	3,833	8,086
VI . .	1,520	1,763	3,283	24	22	46	132	270	402	108	248	356	1,628	2,011	3,639
VII . .	1,575	1,355	2,930	14	7	21	167	164	331	153	157	310	1,728	1,512	3,240
VIII .	346	436	782	14	9	23	69	71	140	55	62	117	401	498	899
IX . .	1,626	1,958	3,584	17	23	40	186	209	395	169	186	355	1,795	2,144	3,939
X ¹⁾ . .	3,085	4,387	7,472	155	124	279	506	489	995	351	365	716	3,436	4,752	8,188
Yht.	30,173	38,938	69,111	1,100	1,321	2,421	3,556 ²⁾	3,604	7,160	2,456	2,283	4,739	32,629 ²⁾	41,221	73,850

1) X:nteen osastoon on viety hakemistoteokset, sidotut sanomalehti- ja aikakauskirja vuosikerrat, loisto- ja kuvateokset y. m., joita ei lainata kotiin, vaan ovat yleisön käytettäväksi lukusaleissa; muihin osastoihin kuuluvien kirjojen laatu ilmenee siv. 305. — 2) Vuonna 1915 tulleista kirjoista on 125 saksan-, englannin- tai ranskankielisiä; kaikkiaan on näillä kielillä 862 nid.

Lainelisiä lainaajia.						Yhteensä.											
Naisia.			Lapsia ja nuorisoa.			Yhteensä.	Miehiä.			Naisia			Lapsia ja nuorisoa			Yhteensä.	
Ruunnillis-työn tekij.	Muita.	Yhteensä.	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.		Ruunnillis-työn tekij.	Muita.	Yhteensä.	Ruunnillis-työn tekij.	Muita.	Yhteensä.	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.		
752	1,820	2,572	1,012	547	1,559	6,452	2,153	2,397	4,550	1,665	2,813	4,478	2,265	1,139	3,404	12,432	
92	113	205	326	233	559	1,033	1,009	329	1,338	601	423	1,024	1,334	934	2,268	4,630	
36	48	84	113	67	180	365	189	49	238	111	85	196	340	171	511	945	
17	11	28	90	89	179	249	77	18	95	62	29	91	203	153	356	542	
897	1,992	2,889	1,541	936	2,477	8,099	3,428	2,793	6,221	2,439	3,350	5,789	4,142	2,397	6,539	18,549	

Lainaliikkeestä oli tuloja:

Kuukausi.	Pääkirjasto.		Kallion haaraosasto.		Töölön haaraosasto.		Hermannin haaraosasto.		Yhteensä.	
	Smk.	p:ä	Smk.	p:ä	Smk.	p:ä	Smk.	p:ä	Smk.	p:ä
Tammikuu	264	35	54	70	4	85	3	95	327	85
Helmikuu	260	—	59	90	4	50	4	40	328	80
Maaliskuu	283	75	69	60	5	70	5	10	364	15
Huhtikuu	209	70	50	20	5	95	3	85	269	70
Toukokuu	220	80	56	10	8	20	2	60	287	70
Kesäkuu	131	85	49	—	10	50	5	75	197	10
Heinäkuu	222	45	65	10	9	35	7	20	304	10
Elokuu	184	05	46	20	3	90	4	75	238	90
Syyskuu	190	75	54	52	4	60	3	15	253	02
Lokakuu	246	75	60	20	15	20	4	30	326	45
Marraskuu	258	—	84	50	5	95	7	45	365	90
Joulukuu	255	30	78	65	8	70	9	10	351	75
Yhteensä	2,737	75	728	67	87	40	61	60	3,615	42

Nämä summat jakaantuivat seuraaviin pääeriin:

	Pääkirjasto.			Kallion haaraosasto.			Töölön haaraosasto.			Hermannin haaraosasto.			Yhteensä.		
	Luku.	Smk.	p.	Luku.	Smk.	p.	Luku.	Smk.	p.	Luku.	Smk.	p.	Luku.	Smk.	p.
Sakkoja	9,558	2,078	15	2,433	482	55	227	68	55	71	23	70	12,289	2,652	9.
Suomal. luett. à 5 p.	33	1	65	5	—	25	—	—	—	81	4	05	119	5	9.
» » » 10 »	—	—	—	8	—	80	27	2	70	—	—	—	35	3	5.
» » » 15 »	327	49	05	191	28	65	4	—	60	2	—	30	524	78	6.
» » » 20 »	39	7	80	21	4	20	—	—	—	—	—	—	60	12	—
» » » 25 »	—	—	—	199	49	75	—	—	—	—	—	—	199	49	7.
» » » 60 »	74	44	40	31	18	60	—	—	—	—	—	—	105	63	—
Ruotsal. » » 5 »	39	1	95	—	—	—	1	—	05	43	2	15	83	4	1.
» » » 10 »	2	—	20	38	3	80	38	3	80	—	—	—	78	7	8.
» » » 15 »	277	41	55	49	7	35	2	—	30	37	5	55	365	54	7.
» » » 30 »	39	11	70	13	3	90	—	—	—	—	—	—	52	15	6.
» » » 60 »	71	42	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	71	42	6.
» » » 1 mk.	202	202	—	15	15	—	—	—	—	—	—	—	217	217	—
Luetteloja vieraskielisestä kirjallisuudesta à 10 p.	35	3	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35	3	5.
Sekalaista	—	253	20	—	113	82	—	11	40	—	25	85	—	404	2.
Yhteensä	—	2,737	75	—	728	67	—	87	40	—	61	60	—	3,615	4.

Vuonna 1914 kertyi lainausliikkeestä tuloja pääkirjastossa Smk. 2,332:30, Kallion haaraosastossa Smk. 588,95, Töölön haaraosastossa Smk. 78:05, Hermannin haaraosastossa Smk. 53:75; yhteensä Smk. 3,053:05.

Pääkirjaston sanomalehtihuoneet ovat vuonna 1915 olleet yleisölle avoinna joka päivä, paitsi juhannusaattona, juhannuspäivänä, jouluaattona ja joulupäivänä. Opintosalin, lukusalin helpotajuisista kirjallisuudesta varten sekä lasten ja nuorison lukusali olivat edellämaintujen päivien lisäksi kiinni myöskin inventerauksen aikana; viimeksi mainittu lukusali sitäpaitsi myöskin sunnuntaisin kesäkuukausina. Opintosalin ja lukusalin helpotajuisista kirjallisuudesta varten ovat olleet avoinna klo 5—9 i. p. (sunnuntaisin sekä juhlapäivinä ja juhla-aattona klo 4—8 i. p.; kesäkuun 16 p:stä elokuun 31 p:ään klo 5—8 joka päivä), lasten ja nuorison lukusali klo 12—5 i. p. (sunnuntaisin sekä juhlapäivinä klo 1—4 i. p.; kesäkuun 16 p:stä elok. 31 p:ään klo 1—3 ja 4—7 i. p.) sekä sanomalehtihuoneet tammi—syyskuun aikana klo

10 a. p. —9 i. p., loka—joulukuun aikana klo 8 a. p.—9 i. p. (sunnuntaisin ja juhlapäivinä ja juhla-aattoina klo 8:an i. p.). — Kirjastoon on tilattu ja siellä esillä ollut: opintosalissa 46 suomen- ja 37 ruotsinkielistä aikakauskirjaa, 1 ranskan- ja 1 englanninkielinen aikakauskirja sekä 5 suomen- ja ruotsin- ja 6 ruotsin-, norjan- ja tanskan-kielisiä kirjoituksia sisältävää aikakauskirjaa (1 kpl. kutakin); lukusalissa helppotajuista kirjallisuutta varten on ollut esillä 36 suomalaista aikakauskirjaa 54 kappaleena ja 31 ruotsinkielistä 42 kappaleena, 2, joissa oli sekä suomen- että ruotsinkielisiä kirjoituksia ja 1 englannin- ja 1 ranskan-kielinen kuvalehti (1 kpl. kutakin); lasten ja nuorison lukusalissa 12 suomenkielistä aikakauskirjaa ja lastenlehteä 31 kappaleena ja 12 ruotsalaista 19 kappaleena; sanomalehtihuoneissa 34 suomalaista sanomalehteä 44 kappaleena ja 24 ruotsalaista 32 kappaleena. — Lukusaleissa käyntien luku on 350,276, josta opintosalin osalle tulee 17,245, helppotajuisten kirjallisuuden lukusalin osalle 44,720, lasten ja nuorison lukusalin 22,130 ja sanomalehtihuoneiden 266,181. Vastaavat luvut vuodelta 1914 ovat: 340,154, 16,287, 46,135, 16,571 ja 261,161.

Kallion haaraosastossa oli sanomalehtisali auki klo 10 a. p.—9 i. p. (sunnuntaisin ja juhla-aattoina sekä juhlapäivinä klo 8:an i. p.) joka päivä paitsi pitkäperjantaina, juhannusaattona, juhannuspäivänä, jouluaattona ja joulupäivänä. Aikuisten lukusali on ollut avoinna klo 5—9 i. p. (sunnuntaisin sekä juhla-aattoina ja juhlapäivinä klo 5—8 i. p.; kesäkuun 16 p:stä—elokuun 31 p:ään klo 5—8 joka päivä) samoina päivinä kuin lainausosastokin, lasten lukusali samoina päivinä ja samaan aikaan kuin lainausosastokin (ks. siv. 303). Eri lukusaleissa on ollut esillä 22 suomalaista sanomalehteä 28 kappaleena ja 16 ruotsinkielistä 19 kappaleena, 42 suomalaista aikakauskirjaa ja lastenlehteä 67 kappaleena ja 33 ruotsalaista 45 kappaleena. Käyntien lukumäärä oli sanomalehtisalissa 81,052, aikuisten lukusalissa 13,798, lastensalissa 58,207, yhteensä 153,057. Vastaavat luvut vuodelta 1914 ovat 82,815, 14,283, 52,763 ja 149,861.

Tähän kertomukseen on liitetty tilastollisia tauluja pääkirjaston ja Kallion haaraosaston lukusalien liikkeestä.

Töölön ja Hermannin haaraosastojen lukuhuoneet ovat olleet auki samoina päivinä kuin Kallion haaraosaston lukusalit. Sanomalehtihuone on Töölön haaraosastossa ollut avoinna klo 10—2 ja 4—9 i. p., Hermannin haaraosastossa samaan aikaan paitsi sunnuntaisin ja juhla-aattoina sekä juhlapäivinä, jolloin se on sulettu jo klo 8 i. p., kuin myös 19 p. tammik. 29 p. toukok., 24 p. syysk. ja 13 p. marrask., jolloin kaupungin rahatoimikamari on käyttänyt huoneistoja klo 10—2 kruunun- ja kunnanverojen kantaan. Töölön haaraosaston aikakauskirjahuone sekä lasten lukuhuone ovat tammi—touko-

kuun ja syys—jouluukuun ajan olleet avoinna klo 4—8 i. p. ja kesäkuukausina maanantaisin, keskiviikkoisin ja lauantaisin samaan aikaan päivästä; Hermannin haaraosaston aikakauskirjahuone arkisin klo 5—8 i. p., sunnuntaisin sekä juhlapäivinä klo 4—8 i. p. Töölön haaraosastossa on ollut esillä 9 suomalaista sanomalehteä 11 kappaleena ja 8 ruotsinkielistä 10 kappaleena sekä 13 suomalaista aikakauskirjaa ja lastenlehteä 14 kappaleena ja 12 ruotsinkielistä 13 kappaleena, Hermannin haaraosastossa 8 suomalaista sanomalehteä 11 kappaleena ja 5 ruotsalaista 6 kappaleena sekä 13 suomalaista ja 12 ruotsalaista aikakauskirjaa ja lastenlehteä (kutakin 1 kpl.).

Tehtaankadun 36:n haaraosaston lukuhuoneet ovat olleet avoinna joka päivä paitsi juhannusaattona, juhannuspäivänä, jouluaattona ja joulupäivänä, sanomalehtihuoneet klo 9—12 a. p. ja 3—9 i. p., aikakauskirjahuone 6—8 i. p. Esillä on ollut 8 suomalaista sanomalehteä 14 kappaleena ja 8 ruotsalaista 11 kappaleena sekä 16 suomalaista aikakauskirjaa 16 kappaleena ja 12 ruotsalaista 13 kappaleena kuin myös kokoelma käsikirjoja ja hakemistoja.

Kirjalahjoja ovat kirjastolle antaneet teollisuushallitus, maanviljelyshallitus, tie- ja vesirakennusten ylihallitus, postihallitus, postisäästöpankin hallitus, eduskunnan kirjasto, Helsingin valtuuston kanslia, Helsingin kaupungin Tilastokonttori, Suomen kunnallinen kustustoimisto, vakuutusosakeyhtiö Kaleva, osakeyhtiö M. G. Stenius, ruotsalaisen kirjallisuuden seura, Svenska folkskolans vännen, presidentinrouva C. Montgomery (suurehkon kokoelman kirjallisuutta, joka on kuulunut professori Carl Lundströmille), ylitirehtööri R. Sievers, neiti L. Londén, kirjastonamanuenssit Greta Andersin ja Greta Ahnger, herrat Pekka Kalervo, D. Skurnik, H. J. van der Leeuw, E. B. Rosenbröjer ja koululainen Tor Snell. Sitäpaitsi ovat Aarhus'in valtionkirjasto, Deichman'in kirjasto Kristianiassa, Suomen ylioppilaskirjasto, Turun kaupunginkirjasto sekä Viipurin kaupungin kirjasto lähettäneet julkaisunsa kirjastolle.

Painosta on kirjasto julkaissut kaksi lisäluetteloja, toisen suomenkielisestä, toisen ruotsinkielisestä ja ulkomaan kirjallisuudesta, joka vuonna 1914 on hankittu kirjastoon, luettelon ruotsinkielisistä kirjoista, jotka on hankittu Hermannin haaraosastoon vuosina 1911—1915, ynnä kertomuksen kirjaston toiminnasta vuonna 1914.